2 Generics & Javadoc

Programmeren 2 – Java 2017 - 2018

Programmeren 2 - Java

1. Herhaling en Collections

2. Generics en documenteren

- 3. Annotations en Reflection
- 4. Testen en logging
- 5. Design patterns (deel 1)
- 6. Design patterns (deel 2)
- 7. Lambda's en streams
- 8. Persistentie (JDBC)
- 9. XML en JSON
- 10. Threads
- 11. Synchronization
- 12. Concurrency

Generics

Agenda

1. Generics

- Voorbeelden
- Generieke methode
- Generieke klasse
- Generieke interface
- Wildcards

2. Documenteren

- Inleiding
- Bestandstypes
- Documentatiecommentaar
- Javadoc tags
- Gebruik van javadoc

Syllabus

E-book: "Generic Classes and Methods" p.49 ev (Java How to Program, Tenth Edition)

Vóór Java 5: GEEN generics

```
List myList = new ArrayList();
                                         Elk Object kan
myList.add("test");
                                         toegevoegd worden
String str = (String)myList.get(0);
                                         Expliciete cast is nodig!
Integer i = (Integer)myList.get(0);
         Verkeerde cast; wordt niet door de
```

compiler ontdekt en resulteert at runtime in: ClassCastException

Sinds Java 5: generics!


```
List<String> myList = new ArrayList<>();
myList.add("test");

generics en diamond operator
(deze laatste sinds JDK 7)

String str = myList.get(0);

geen cast nodig!
```

Integer i = myList.get(0);

Wordt door de compiler
afgeblokt

Generics: voorbeelden van gebruik

Dit kennen we al:

Generics bij collections (list, set, ...):

```
List<String> myList = new ArrayList<>();
myList.add("test");
```

Generics bij Iterator:

```
Iterator<String> it = myList.iterator();
while(it.hasNext()) {
        System.out.println(it.next().toUpperCase());
}
```


Generics: voorbeelden van gebruik

Generics bij Map (key & value):

```
Map<Klant, List<Bestelling>> myMap = new TreeMap<>();

Voor elke klant is er een
List met bestellingen
```

Generics bij Comparable:

```
class Klant implements Comparable<Klant>{
    private int id;
    private String naam;

    @Override
    public int compareTo(Klant andereKlant) {
        return this.id - andereKlant.id;
    }
}
```

Generieke methode

Veronderstel een klasse met overloaded methods:

```
public class OverloadedMethods {
   public static void printArray(Integer[] array) {
      for(Integer element : array) {
          System.out.println(element);
   public static void printArray(Double[] array) {
      //...
   public static void printArray(String[] array) {
      //...
                                      Hoe vervangen door
                                      1 generieke methode?
```

Generieke methode

· We vervangen door één generieke methode:

```
public static (E>) void printArray (E[]) inputArray) {
   for (E)element : inputArray) {
       System.out.println(element);
}
public static void main(String args[]) {
    // Create arrays of Integer, Double and String:
    Integer[] intArray = {1, 2, 3, 4, 5};
    Double[] doubleArray = {1.1, 2.2, 3.3, 4.4};
    String[] strArray = {"Just", "Another", "Day"};
    printArray(intArray);
    printArray(doubleArray);
    printArray(strArray);
                                  Democode: 1_generieke_methode
```

Generieke methode: syntax

```
// generic method printArray:
public static <E> void printArray(E[] inputArray)
  for(E element : inputArray) {
        System.out.println(element);
}
```

Type parameter section Nét voor return type

Meest gebruikte parameter types (naming conventions):

- E Element (used by the Java Collections)
- K Key (used in Map)
- N Number
- T Type
- V Value (used in Map)

Je eigen generieke klasse:

de klasse wordt generiek gemaakt voor een bepaald type **T**

```
public class Box<T> {
                                                    type T
    private List<T> myList = new ArrayList<>();
    public void add(T
         myList.add(t);
                                                   Hetzelfde type T
    public T get(int i)
                                                   wordt gebruikt bij
         return myList.get(i);
                                                   de creatie van de
                                                   List, als parameter,
                                                   als returntype, ...
   @Override
    public String toString(){
         StringBuilder sb = new StringBuilder();
         for(T t : myList) {
             sb.append(t + " ");
         return sb.toString();
```

Je eigen generieke klasse:

```
public static void main(String[] args) {
     Box<String> stringBox = new Box<>();
     stringBox.add("Hello");
     stringBox.add("World");
     System.out.println(stringBox);
     Box<Integer> integerBox = new Box<>();
     integerBox.add(10);
                                          Dit kan ook:
     integerBox.add(20);
                                          aebruik
     System.out.println(integerBox);
                                          maken van
                                          raw types
     Box generalBox = new Box();
                                             Democode:
                                          2_generieke_klasse
     generalBox.add(5.5);
     generalBox.add("O my God!");
                                           Hello World
     System.out.println(generalBox);
```

10 20

5.5 0 my God!

Een generieke interface

De Comparable interface:

```
/**
 * @param <T> the type of objects that this object may
 * be compared to
 *
 * @author Josh Bloch
 * @see java.util.Comparator
 * @since 1.2
 */
public interface Comparable <T> {
    public int compareTo(T o);
```


Bound Generics

- ? is de wildcard in generics
 - –staat voor: "onbekend type"
 - kan gebruikt worden als type voor een parameter, attribuut, lokale variabele of return-waarde
- ? wordt op 3 manieren toegepast:
 - -upper bounded wildcard: <? extends Number>
 - -lower bounded wildcard: <? super Integer>
 - -unbounded wildcard: <?>

In de upper/lower bound vorm mag je ook een type parameter gebruiken zodat je er naar kan verwijzen: <n extends Number>

Upper bound voorbeeld

```
public static double sum(List <? extends Number> list) {
   double sum = 0;
   for (Number number : list) {
      sum += number.doubleValue();
                                                      Number is de upper
                                                      bound klasse
                                                      LET OP: kan niet
                   Methode van de klasse
   return sum;
                                                      vervangen worden door:
                   Number
                                                      List<Number> list
public static void main(String[] args) {
   List<Integer> ints = new ArrayList<>();
   ints.add(3); ints.add(5); ints.add(10);
   double sum = sum(ints);
   System.out.println("Sum of ints = " + sum);
                                                  Sum of ints = 18.0
                                                  Sum of doubles = 15.0
   List<Double> doubles = new ArrayList<>();
   doubles.add(1.5); doubles.add(3.5); doubles.add(10.0);
   sum = sum(doubles);
   System.out.println("Sum of doubles = " + sum);
                                             Democode: 3_UpperBound
```

Lower bound voorbeeld

```
public static void addIntegers(List <? super Integer> list) {
   list.add(new Integer(50));
   list.add(new Integer(100));
public static void main(String[] args) {
   List<Object> list1 = new ArrayList<>();
   addIntegers(list1);
   System.out.println(list1);
   List<Integer> list2 = new ArrayList<>();
   addIntegers(list2);
   System.out.println(list2);
   List<Number> list3 = new ArrayList<>();
   addIntegers(list3);
   System.out.println(list3);
```

Alle superklassen van Integer Dus: Integer is de lower bound klasse

> [50, 100] [50, 100]

[50, 100]

Demo: 4_LowerBound

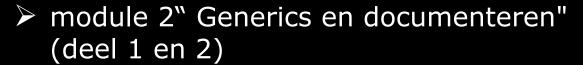
Unbound voorbeeld

```
public static void printData(List <?> list) {
       for(Object obj : list){
           System.out.print(obj + "::");
                                                     is hetzelfde als:
                                                     <? extends Object>
       System.out.println();
   }
public static void main(String[] args) {
   List<Integer> ints = new ArrayList<>();
   ints.add(3); ints.add(5); ints.add(10);
                                                  Democode: 5_UnBound
   printData(ints);
   List<String> strings = new ArrayList<>();
   strings.add("Just"); strings.add("Another"); strings.add("Day");
   printData(strings);
   List<Object> objects = new ArrayList<>();
   objects.add(3.14); objects.add("Hello"); objects.add(new Random());
   printData(objects);
                              3::5::10::
                              Just::Another::Day::
                              3.14::Hello::java.util.Random@14ae5a5::
```

Opdrachten

Groeiproject

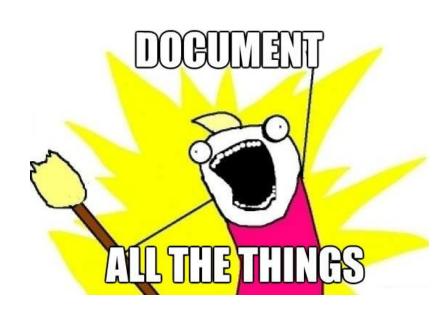

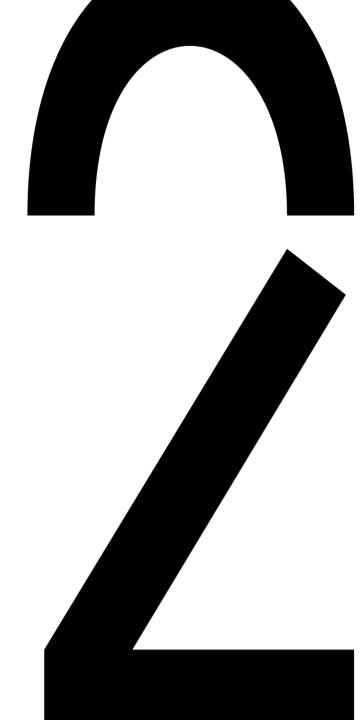
Opdrachten op BB

- Generic stack
- Generic join
- Generic count

Documenteren

Agenda

1. Generics

- Voorbeelden
- Generieke methode
- Generieke klasse
- Generieke interface
- Wildcards

2. Documenteren

- Inleiding
- Bestandstypes
- Documentatiecommentaar
- Javadoc tags
- Gebruik van javadoc

Syllabus

E-book hoofdstuk op Blackboard:
"Creating Documentation with javadoc"

Waarom documenteren?

Contra:

-"Goed geschreven code documenteert zichzelf"

• Pro:

- -Bevordert:
 - communicatie tussen informatici
 - onderhoudbaarheid
 - Uitbreidbaarheid
- -Brengt structuur in beeld
 - (packages, klassen, methoden en hun relaties, ...)

Javadoc

- –Javadoc is een command line tool uit de JDK die de declaraties en de commentaar in java- bestanden overloopt en daaruit automatisch HTML documentatie genereert;
- –Javadoc is toepasbaar op volledige packages of op afzonderlijke klassen;
- -Javadoc kan doorlinken naar andere HTML pagina's.
- –Javadoc is geïntegreerd in vrijwel alle Java IDE's (ook IntelliJ)

Bestandstypes

- Javadoc maakt documentatie vanuit 4 soorten bestandstypes:
 - Elke klasse of interface en de attributen en methoden ervan kunnen documentatiecommentaar hebben
 - 2. Elke package kan een package.html bevatten
 - 3. Elke *verzameling van packages* kan een overview.html bevatten
 - 4. Andere bestanden zoals afbeeldingen die je wenst toe te voegen, plaats je in een doc-files map.

Documentatiecommentaar

```
/**
 * Dit is het klassieke formaat van een documentatie
 * commentaar over meer dan één regel.
 */
/** Dit commentaar staat op een enkelvoudige regel. */
/*
* Dit commentaar wordt NIET gelezen door de Javadoc tool!
 */
// Dit commentaar ook NIET!
```

Documentatiecommentaar (2)

Javadoc herkent commentaar alleen wanneer ze **juist boven** de klasse-, interface-, constructor-, methode- of attribuut declaratie staat!

Het volgende is dus fout:

```
/**
 * Commentaar voor de klasse Foo
 */
import javax.swing.*;

public class Foo {
   // . . .
}
```


Onderverdeling documentatiecommentaar

• Een documentatiecommentaar bestaat uit een beschrijving gevolgd door een tag gedeelte.

```
/**

* Maakt een nieuw Vierkant object.

*

* @param zijde De zijde van het vierkant

* @return Een Vierkant object

*/
```

Een tag is een speciale annotation in een commentaarzone, die voor de Javadoc tool een speciale betekenis heeft.

we het volgende week

uitgebreid hebben!

HTML-tags

ook html-tags worden aanvaard:

```
/**
  * Maakt een <b>nieuw</b> Session object.
  *
  * @param status <i>True</i> voor een geldige sessie,
  * <i>false</i> voor een ongeldige.
  */
public void newSession(boolean status) {
```


HTML-tags

ook html-tags worden aanvaard:

```
/**
 * Maakt een <b>nieuw</b> Session object.
 *
 * @param status <i>True</i> voor een geldige sessie,
 * <i>false</i> voor een ongeldige.
 */
```


Resultaat in HTML:

public void newSession (bc Method Detail

newSession

public void newSession (boolean status)

Maakt een nieuw Session object.

Parameters:

status - True voor een geldige sessie, false voor een ongeldige.

tag

- Voorafgaande asterisken worden door de Javadoc parser genegeerd
- insprongen: door tags in je commentaar te plaatsen.

```
/**
   Klasse FiguurFactory.
   Factory voor figuur-objecten.
*
   <
    Bijvoorbeeld:
*
*
       Figuur vk = FiguurFactory.getVierkant(4.0),
*
       Figgur rh = FiguurFactory.getRechthoek(3.0, 2.0),
*
       Figuur fg = FiguurFactory.getFiguur(FiguurType.VIERKANT, 4.0)
   */
```


tag

- Voorafgaande asterisken worden door de Javadoc parser genegeerd
- insprongen: door tags in je commentaar te plaatsen.

```
/**
      Klasse FiguurFactory.
      Factory voor figuur-objecten.
  *
      <
                                          be.kdg.junitVb
       Bijvoorbeeld:
                                          Class FiguurFactory
  *
                                          java.lang.Object
  *
           Figuur vk =
                            FiguurFact
                                            └be.kdg.junitVb.FiguurFactory
           Figgur rh =
                             FiguurFac
           Figuur fg = FiguurFac
                                          public class FiguurFactory
      extends java.lang.Object
  */
                                          Klasse FiguurFactory. Factory voor figuur-objecten.
                                             Bijvoorbeeld:
                   Resultaat in HTML:
                                               Figuur vk = FiguurFactory.getVierkant(4.0),
                                               Figgur rh = FiguurFactorv.getRechthoek(3.0, 2.0),
Hogeschool
                                                Figuur fg = FiguurFactory.getFiguur(FiguurType.VIERKANT, 4.0)
```

Beschrijving

- De eerste zin = korte beschrijving van wat de klasse, interface, methode, ... doet.
- Javadoc kopieert deze zin in de samenvatting bovenaan de gegenereerde html pagina.

```
/**
 * Maakt een nieuwe Figuur waarbij de twee dimensies gelijk zijn.
 * De figuur is ofwel een Vierkant, ofwel een Rechthoek waarbij
 * breedte en hoogte gelijk zijn.

* @param type Het type figuur
 * @param zijde De afmeting van de figuur
 * @return Een nieuw Vierkant of Rechthoek object.
 */
```


Beschrijving

- De eerste zin = korte beschrijving van wat de klasse, interface, methode, ... doet.
- Javadoc kopieert deze zin in de samenvatting bovenaan de gegenereerde html pagina.

```
/**
 * Maakt een nieuwe Figuur waarbij de twee dimensies gelijk zijn.
 * De figuur is ofwel een Vierkant, ofwel een Rechthoek waarbij
 * breedte en hoogte gelijk zijn.
 * @param type Het type figuur
 * @param zijde De afmeting van maakFiguur
```

* @return Een nieuw Vierkant o: */

```
public Figuur maakFiguur (int type,
                          double zijde)
```

Maakt een nieuwe Figuur waarbij de twee dimensies gelijk zijn. De figuur is ofwel een

Parameters:

type - Het type figuur zijde - De afmeting van de figuur

Returns:

Een nieuw Vierkant of Rechthoek object.

Resultaat in HTML:

Javadoc tags

- zijn annotations met een speciale betekenis binnen de commentaar;
- beginnen altijd met een @-teken;
- zijn "case sensitive";
- moeten aan het begin van een regel staan
- bestaan in twee vormen:
 - -Block tags:

van de vorm @tag, je plaatst ze na de algemene beschrijving

–Inline tags:

van de vorm {@tag}, je kan ze overal in de commentaar plaatsen

Javadoc tags

Block tags

- -@author
- -@deprecated
- -@exception
- -@param
- -@return
- -@see
- -@serial
- -@serialdata
- -@serialfield
- -@since
- -@throws
- -@version

Inline tags

- -{@docRoot}
- -{@inheritDoc}
- -{@link}
- -{@value}

@author

 Voegt een author gedeelte toe wanneer de -author optie aan staat.

```
/**
  * @author Kristiaan Behiels, Mark Goovaerts
  */
/**
  * @author Kristiaan Behiels
  * @author Mark Goovaerts
  */
```


@deprecated

- -Geeft aan dat je dit API gedeelte niet meer mag gebruiken.
- -Geef zeker een link naar de nieuwe methode.

@deprecated

- Geeft aan dat je dit API gedeelte niet meer mag gebruiken.
- -Geef zeker een link naar de nieuwe methode.

```
/**
 * Geeft aan of de sessie geldig is.
 * @return true bij een geldige sessie, anders false
  @deprecated Sinds versie 1.1, gebruik de
       {@link #isGeldig()
 */
                          Method Detail
public boolean geldig()
 return geldig;
```

Resultaat in HTML:

geldig

public boolean geldig()

Deprecated. Sinds versie 1.1, gebruik de <u>isGeldig</u> methode. Geeft aan of of de sessie geldig is.

Returns:

true bij een geldige sessie, anders false

@exception

–Synoniem voor @throws

@param

 Voegt een parameter toe aan het parameter gedeelte, alleen mogelijk bij methoden (of constructors)

```
/**

* Constructor voor een Datum-object op basis van dag, maand en jaar

* @param dag De dag

* @param maand De maand

* @param jaar Het jaar

*/

public Datum(int dag, int maand, int jaar) {
```

@exception

–Synoniem voor @throws

@param

 Voegt een parameter toe aan het parameter gedeelte, alleen mogelijk bij methoden (of constructors)

```
/**

* Constructor voor een Date

* @param dag De dag

* @param maand De maand

* @param jaar Het jaar

*/

OG public Resultaat in HTML: int interpolated //...
```

Constructor Detail

Datum

Constructor voor een Datum-object op basis van dag, maand en jaar

Parameters:

```
dag - De dag
maand - De maand
jaar - Het jaar
```

@return

 Voegt een return gedeelte toe met een verklarende tekst, alleen geldig bij methoden.

```
/**
  * Test of een datum mogelijk is.
  * Datums voor het jaar 1600 worden als fout beschouwd.
  * @param dag De dag
  * @param maand De maand
  * @param jaar Het jaar
  * @return true bij een geldige datum, anders false
  */
  public static boolean isGeldigeDatum (int dag, int maand,
                                                     int jaar) {
```


@return

-Voegt een return gedeelte toe met een verklarende tekst, alleen geldig bij methoden.

```
/**
  * Test of een datum mogelijk is.
  * Datums voor het jaar
    @param dag De dag
    @param maand De maa:
    @param jaar Het jaa public static boolean isGeldigeDatum(int dag,
  * @return true bij ee
  */
  public static boolean
```

Resultaat in HTML:

Method Detail

isGeldigeDatum

```
int maand,
int jaar)
```

Test of een datum mogelijk is. Datums voor het jaar 1600 worden als fout beschouw

Parameters:

dag - De dag maand - De maand jaar - Het jaar

Returns:

true bij een geldige datum, anders false

@see

- Voegt een "see also" hoofding met een verwijzing toe.
 Een commentaar mag meer dan een see-tag bevatten.
- De see-tag heeft drie varianten:
 - @see "string" '
 - Voor informatie zonder link
 - @see label
 - Voegt een link toe, URL#value is een relatieve of absolute URL.
 - @see package.class#member label
 - o Voegt een link toe naar de aangegeven package, class of member.
 - Alleen label is zichtbaar in de tekst

@see

```
/**
 * @see <a href="spec.html#section">JavaSpec</a>
 * @see String#equals(Object) The String equals method
 * @see java.lang.Object#equals equals
 */
```

- · @serial
- · @serialField
- @serialData
 - Tags voor het beschrijven van persistente (serializable) members.

@since

 Aanduiding vanaf welke release (version) de package, class, interface of method bestaat.

@since 1.4

@version

 Aanduiding van de huidige versie (indien de -version optie wordt gebruikt).

@version 1.5, 11 okt 2016

@throws

- -Alleen toegelaten bij een constructor of een methode
- @throws en @exception zijn synoniemen

```
/**
 * Geeft een bepaald element van de tabel terug.
 * @param index Positie van het element in de tabel
 * @return Een willekeurig getal van het type double
 * @throws IndexOutOfBoundsException
 */
```


Javadoc inline tags

{@docroot}

Stelt het relatieve path naar de gegenereerde documentatie voor.
 Nuttig voor het toevoegen van een bestand zoals een copyright pagina of een logo. Deze tag is geldig in alle documenten.

```
/**
  * Zie <a href="{@docroot}/copyright.html">Copyright</a>
  */
```

– Meer info over tags:

http://www.tutorialspoint.com/java/java_documentation.htm

Aanbevolen tag volgorde

- * @author
- * @version (alleen klassen en interfaces)
- * @param (alleen methoden en constructors)
- * @return (alleen methoden)
- * @exception (of @throws is synoniem)
- * @see
- * @since
- * @serial (of @serialField of @serialData)
- * @deprecated

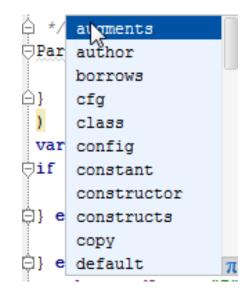
Hoe javadoc toevoegen in IntelliJ?

```
/** <ENTER>
```

-IntelliJ vervolledigt, inclusief (lege) tags, voorbeeld:

```
/**
  * @param type
  * @param zijde
  * @return
  */
public Figuur maakFiguur(int type, double zijde)
```

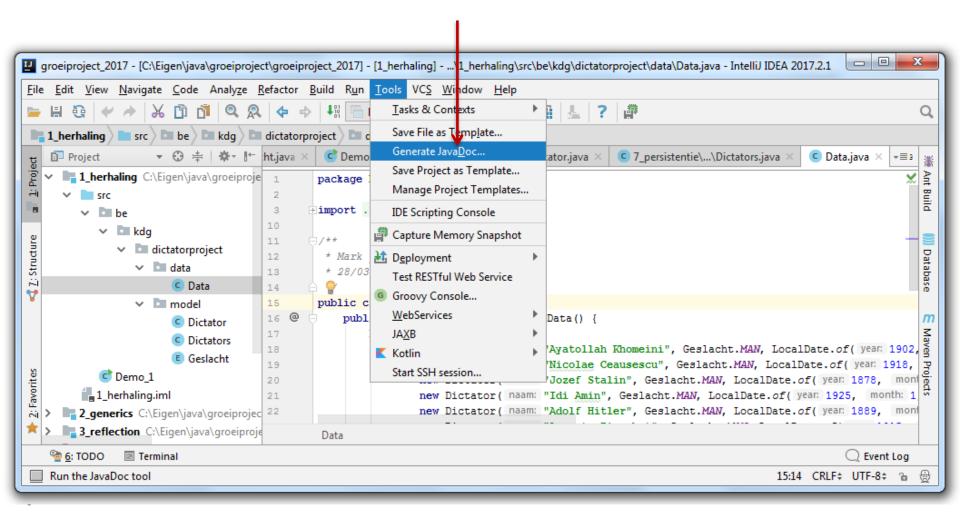
–Uiteraard is er ook autocomplete
voor tags. @<CTRL><SPACE>:

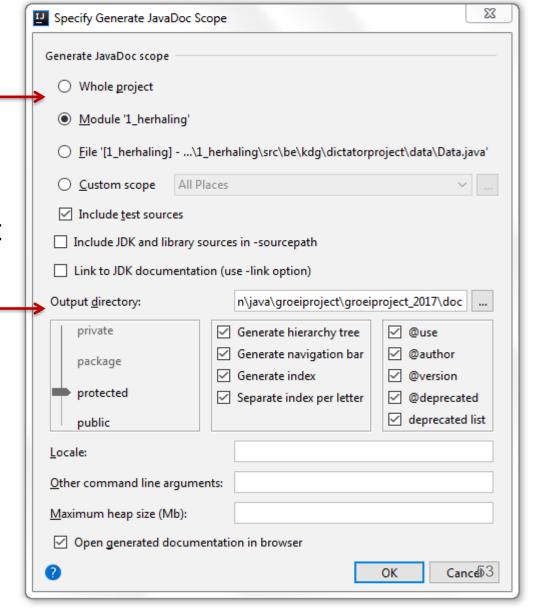
Hoe javadoc genereren vanuit IntelliJ?

Kies Generate JavaDoc... in het Tools menu

Hoe javadoc genereren vanuit IntelliJ?

- Kies de scope: "Whole project" of "Module"—
- Stel de output
 directory in (kies voor
 een directory doc op het
 niveau van de src
 directory
- Klik vervolgens op "OK"
 en bekijk de
 documentatie in je
 browser

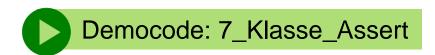

Democode

De voorbeelden uit de voorgaande slides:

• Een voorbeeld uit de praktijk, met name de broncode van de klasse **Assert** uit JUnit. Hierbij ook de gegenereerde documentatie in de map doc.

 Merk op dat Javadoc nog steeds HTML4.01 code genereert! (HTML5 is gepland voor JDK9)

Gebruik van de javadoc commandline instructie

```
javadoc [options] [packagenames] [sourcefilenames]

[-subpackages pkg1:pkg2:...] [@argfiles]
javadoc.exe vind
je in de JDK-
folder\bin
```

- options: Command-line opties
- packagenames: Een reeks namen van packages, gescheiden door spaties (geen wildcards). Javadoc gebruikt -sourcepath om de packages te zoeken.
- sourcefilenames: Een reeks namen, gescheiden door spaties (path en wildcards toegestaan)
- --subpackages pkg1:pkg2:... Maakt documentatie voor de broncode in de opgegeven packages en recursief in hun subpackages
- @argfiles: Een of meer bestanden die een lijst van javadoc options, packagenamen of broncodenamen bevatten (geen wildcards)

Gebruik van de javadoc commandline instructie

C:\>javadoc -d H:\java\doc -sourcepath H:\java\src -subpackages be

Documenteert alles in de package be (locatie H:\java.src\) en de subpackages ervan. De documentatie wordt in de H:\java\doc directory geplaatst.

C:\>cd H:\java\src

H:\java\src>javadoc -d H:\java\doc demo be.kdg.util be.kdg.factory

Documenteert alles in de packages demo, be.kdg.util en be.kdg.factory (locatie H:\java.src\). De documentatie wordt in de H:\java\doc directory geplaatst.

H:\java\src>javadoc -d ..\doc -overview overview.html be.kdg.factory

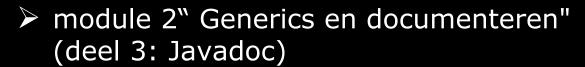
Documenteert alles in de package be.kdg.factory. De documentatie wordt in de H:\java\doc directory geplaatst. Het bestand overview.html in de huidige directory wordt mee opgenomen.

Opdrachten

Groeiproject

Opdrachten op BB

- Generic stack
- Generic join
- Generic count

